

Közös erővel egy sötét korszakban

Felesége tartotta életben
a katonaságmegtagadó vértanú hagyatékát

„A forráshoz vezető út az árral szemben halad” – ez a refrénje annak a Jägerstätter-dalnak, amely az ausztriai St. Radegundból származó békeapostol spirituális útját énekl meg. Ki volt ez a *Franz Jägerstätter*? Egy háborúellenes hős, egy katonaságmegtagadó, akit „téves lelkiismereti tettéért” kivégeztek: nem tudta szolgálni a náci háborús gépezetet. 2007. október 26-án, Ausztria nemzeti ünnepén boldoggá avatták. Az „intézményes egyház” ezzel „a hit tanúságtételeként” méltatta Jägerstätter katonaságmegtagadását.

De csendes, mélyen vallásos felesége, Franziska nélkül – akinek három lánya, 14 unokája és 17 dédunokája van – nem maradt volna olyan eleven Jägerstätter vértanúsága. „Franziska egy titkos, csendes hős, egy isteni lény jóságával és erejével”, vélekedik az egyházközösség egyik tagja, majd így folytatja: „Kettőjüket, Franzot és Franziskát egységnek látom.”

Franz Jägerstätter egyszerű paraszt volt a felső-ausztriai St. Radegundban, az Inn vidékén. Ez egy kicsi, nyugalmas hely Braunau és Salzburg között, a németországi határtól, a Salzach fölött. Franz 1936-ban vette feleségül *Franziska Schwaningert*. Két évvel később az egész faluban egyedül ő szavazott Ausztriának a nemzetiszocialista Németországhoz csatolása ellen. 1943 márciusában kijelentette, hogy „nem vonul be katonai szolgálatra”. Mint minden katonaságmegtagadót, Berlinbe szállították, s a birodalmi hadbíróóság 1943. július 6-án halálra ítélte, augusztus 9-én pedig Brandenburg/Havel fegyházában – további kilenc háborúellenes

személlyel együtt – a vérpadon kivégezték.

Amikor még kinn dolgozott a földeken, gyakran megállt, és lejegyezte gondolatait egy füzetbe. Ezek a feljegyzések és levelei fennmaradtak, s ma hatásosan szemléltetik „lelkiismereti konfliktusait”. Azzal indokolta a katonáskodás

megtagadását, hogy nem lehet egyszerre nemzetiszocialista és katolikus: „Vannak olyan esetek, amikor inkább kell engedelmessé válni Istennek, mint az embereknek.”

A ma is élő, 94 éves Franziska Jägerstätter nélkül nem lett volna olyan híres „az ő Francija”. Franziska megőrizte férje életének tanúságát, gondosan eltette, és így megmentette az utókor számára a noteszekben foglalt feljegyzéseket. Odaadta ezeket a „lelkiismereti kutató” *Gordon Zahnnak*, és lehetővé tette *Erna Putz* számára, hogy megírja és kiadja Jägerstätter életrajzát. A maga jólesően szerény módján türelmes beszélgetőtársa volt minden érdeklődőnek – legyen az katonára, holland kényszermunkás, újságíró, békeaktivista vagy egyházi méltóság.

Franziska Jägerstätter kitartott férje mellett „a sötét korszakban”

is. „Ha nem így tettem volna, akkor senkije sem lett volna” – így írja le szelíden és tartózkodóan „az ő Francijához” fűződő kapcsolatát. Franziska gondolatait mély hitbeli meggyőződése vezette. Mélyen vallásos kötődése a meggyilkolthoz mind a mai napig érezhető.

A hivatalos egyház a boldoggá avatással annak jelét adta, hogy helyes cselekvésként értékeli Jägerstätter elhatározását, amellyel „Jézus erőszakmentességének szellemét” követte. Azzal, hogy szembeszállt „a háború kultúrájával”, „a keresztény békeparancsot teljesítette”. Ellenállásával szembe fordult a kor áramlatával, és politikai felelősséget vállalt.

A linzi Mária-katedrálisban lezajlott boldoggá avatási szertartás végén az özvegy, Franziska Jägerstätter megcsókolja férje ereklyéjét. Majd több mint egy órán marad a templom padjában, és fogadja a „Jägerstätter-egyházközösség” jókívánságait.

A következő vasárnapon St. Radegundban, Ludwig Schwarz megyés püspök által tartott mise után Franziska egy motorkerékpár oldal-kocsijában ül – mint annak idején „Francival”. A feldíszített templomhoz tartó körmenet során megkérdezik tőle, hogyan bírta az ünnepeket. „Jól”, feleli, „az emberek kedvesek voltak hozzám.” Majd hozzáteszi: „Ez nem mindig volt így. Gyakran épp az ellenkezője történt.” Mosoly suhan át az arcán. Életörömöt sugároz – a sors minden megpróbáltatása ellenére is.

Lothar Eberhardt